

## 1475. toplantı, 19-21 Eylül 2023 (DH)

### H46-35 Alparslan Altan grubu (Başvuru No. 12778/17) ve Akgün (Başvuru No. 19699/18) v. Türkiye

Avrupa Mahkemesi kararlarının uygulanmasının izlenmesi

Referans belge  
CM/Notes/1475/H46-35

#### Kararlar

#### Vekiller

1. bu davaların Sözleşme'nin 5. maddesi ile güvence altına alınan çeşitli özgürlük ve güvenlik hakkı ihlalleriyle ilgili olduğunu, bu ihlallerin özellikle ulusal mahkemelerin yargı mensuplarını tutuklarken *in flagrante delicto* ( suçüstü) yakalama kavramını geniş yorumlamasından, tutuklama kararı verirken ya da tutukluluğu uzatırken makul şüphe olmamasından veya uygun ve yeterli gerekçeler gösterilmemesinden ve tutuklamaya alternatif önlemlerin değerlendirilmemesinden ve soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanmasından kaynaklandığını hatırlatarak;

#### Bireysel önlemlerle ilgili olarak

2. bu davalarda, başvuranların Avrupa Mahkemesi'nin kendilerine takdir ettiği adil tazminatı henüz alamadığı davalar hariç, başka bireysel önlem gerekmediğini kaydetmiş; dolayısıyla *Baş, Tercan, Geleş ve Diğerleri, Ulusoy ve Diğerleri, Moral ve Diğerleri ve Başer ve Özçelik*, davalarının incelemesini bitirmeye karar vermiş ve CM/ResDH(2023)266) sayılı Kesinleşmiş Kararı kabul etmiştir;

3. yetkilileri ödeme meselesini halletmek amacıyla 16 başvuranla temas kurmaya ve mümkün olan en kısa sürede Komite'ye bu konuda bilgi vermeye davet etmiştir;

#### Genel önlemlerle ilgili olarak

4. yetkilileri, yargı mensuplarının tutuklu yargılanmasında hukuki belirlilik ilkesine ve onları yürütmenin müdahalesinden koruyan usule ilişkin güvencelere saygı gösterilmesini sağlayacak yasal ya da diğer önlemleri almaya davet etmiştir;

5. yetkililere *Alparslan Altan* hakkındaki ana kararın kesinleştiği 9 Eylül 2019 tarihinden bu yana yargı mensuplarına yönelik terörle bağlantılı iddialara ilişkin yürütülen hazırlık soruşturmalarının sayısı ve Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun savcılık makamına sevk etmeme kararı aldığı dosya sayısı hakkında istatistiksel bilgi ve yargı uygulamalarındaki olumlu değişimi göstermek üzere Sözleşme ile uyumlu tutuklu yargılama kararlarının örneklerini verme çağrısını tekrarlamıştır;

6. yetkilileri Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde yapılan yasa değişikliğiyle sağlanacak uyumun Türk yargısının yerleşik bir uygulaması haline gelmesini ve adli makamların kişileri tutuklarken istikrarlı bir şekilde kuvvetli şüpheyi haklı çıkaran somut delillere dayanmasını sağlayacak somut ve sonuca-yönelik önlemler almaya davet etmiş; yetkililere değiştirilen hükmün yargı tarafından yaygın bir şekilde uygulandığını gösteren ilk derece mahkeme kararlarından örneklerle birlikte hakim ve savcıların, ceza kanununun Mahkeme içtihadıyla uyumlu bir şekilde uygulanmasına ilişkin eğitimi hakkında bilgi verme çağrısı yapmıştır;

7. Mahkeme'nin *Nedim Şener* grubundaki davalarda tespit ettiği 5. madde ihlallerine ilişkin olarak alınması gereken genel önlemlerin incelenmesine, mevcut davalar çerçevesinde devam etmeye karar vermiştir;
8. yetkilileri, özgürlük karinesi ilkesinin uygulanmasına yönelik stratejik amaç doğrultusunda, özgürlükten mahrum bırakmanın sadece son çare olarak kullanılmasını ve tutuklama kararlarının uygun ve yeterli gerekçelere dayanmasını sağlamak üzere güçlü bir şekilde harekete geçmeye teşvik etmiş; aynı zamanda gelişmeleri takip edebilmek ve son eğilimleri ortaya koyabilmek için yetkilileri alternatif önlemlere karşılık tutuklama önleminin uygulanması hakkındaki istatistiksel bilgileri vermeye davet etmiştir;
9. Anayasa Mahkemesi'nin Terörle Mücadele Kanunu'nun tutukluluk incelemesinin 90 gün boyunca duruşma olmadan sadece dosya üzerinden yapılmasına izin veren geçici 19. maddesini iptal etme kararını memnuniyetle karşılamış ve bu nedenle *Baş* davasında tespit edilen madde 5 § 4 ihlaline ilişkin genel bir önlem gerekmediğini kaydetmiştir;
10. yetkililere 1) dava dosyasına erişimin kısıtlanması konusuna tek tip uygulama sağlamak ve davalı tarafın tutukluluk kararına itiraz etmesi için hayati önem taşıyan aleyhteki delillerin içeriği hakkında yeterli bilgi sahibi olmasını mümkün kılmak; ve 2) bir hakim'in evinde yapılan aramanın hukukiliğine ilişkin benzer ihlalleri engellemek için alınan veya alınması düşünülen önlemler hakkında bilgi vermeye davet etmiştir;
11. yetkililere yukarıdaki meseleler hakkında en geç Mart 2024 tarihine kadar kapsamlı bilgi verme çağrısı yapmıştır.